

Lähettiläjä: SibeliuS Heli MIG <Heli.SibeliuS@migri.fi>
Lähetetty: maanantai 12. syyskuuta 2022 15.08
Vastaaottaja: Hallintovaliokunta
Aihe: He 103/2022 vp
Liitteet: Kirjalliset vastaukset hallintovaliokunnalle HE_103_2022.docx; Nopeutettu menettely_2019-2022_v2.xlsx

Hei,

liitteenä Maahanmuuttoviraston kirjalliset vastaukset hallintovaliokunnan kokouksessa 9.9.22 edustaja Rantasen esittämiin kysymyksiin, asiassa HE 103/2022 vp.

Excel-tiedostossa olevassa tilastossa on pyritty näyttämään, millainen määrä hakemuksia, jotka potentiaalisesti voisivat olla rajamenettelyssä käsiteltäviä, on ollut käsittelyssä vuosina 2019-2022 (07/22 asti). Toisesta tilastosta käy ilmi näiden hakemusten keskimääräinen käsittelyaika. Vuonna 2019 jätettyjen kansainvälisen suojelun hakemusten kokonaismäärä on ollut 1646, vuonna 2020 789 ja vuonna 2021 918. 07/2022 asti hakemuksia on jätetty 1975, mistä määrästä 1031 on ukrainalaisten jättämiä.

Yt.

Heli SibeliuS
Johtava asiantuntija
Oikeus- ja maatie toysikkö
p. +358 295 433 658

Maahanmuuttovirasto
PL 10, 00086 Maahanmuuttovirasto
www.migri.fi

Tämä viesti on osoitettu ainoastaan sen tarkoitettulle vastaanottajalle ja se saattaa sisältää salassa pidettävää tietoa. Jos et ole viestissä tarkoitettu vastaanottaja, tuhoa viesti ja ilmoita asiasta välittömästi viestin lähettäjälle. Viestin sisällön, välitystiedon ja viestin olemassaolon hyväksikäyttäminen ja ilmaiseminen on kielletty laissa (laki sähköisen viestinnän palveluista 136 § 4. mom).

Detta meddelande är avsett endast för den nämnda mottagaren och kan innehålla sekretessbelagd information. Ifall du inte är den avsedda mottagaren, vänligen förstör meddelandet och informera avsändaren omedelbart. Det är i lag (136 § 4 mom. i lag om tjänster inom elektronisk kommunikation) förbjudet att utnyttja eller röja meddelandets innehåll och förmedlingsuppgifter eller uppgifterna om meddelandets existens.

This e-mail message is intended only for the person(s) named in the message header and may contain privileged information. If you are not the intended recipient of this message, please delete the message and notify the sender immediately. It is forbidden by law (Information Society Code, Section 136 4 Subsection) to disclose the content or traffic data of the message or the knowledge of its existence, or to make use of them.

Edustaja Rantasen kysymykset Maahanmuuttovirastolle eduskunnan hallintovaliokunnan kokouksessa 9.9.22, asiassa HE 103/2022 vp:

1. Maahanmuuttovirasto on aiemmassa lausunnossaan todennut, ettei sulkisi kategorisesti täysin mahdollisuutta pois soveltaa rajamenettelyä myös alaikäisiin. Nyt kuitenkin hallituksen esityksen mukaan menettelyn soveltaminen alaikäisiin on mahdollista ainoastaan silloin, jos alaikäinen tulee turvallisesta maasta. Mitä ajattelette tästä?

Ilman huoltajaa olevan alaikäisen kohdalla rajamenettelyä voidaan menettelydirektiivin mukaan soveltaa rajoitetusti. Ulkomaalaislain 104 §:n 2 momentin mukaan ilman huoltajaa olevan alaikäisen jättämä hakemus voidaan ratkaista nopeutetussa menettelyssä vain, jos hakija on saapunut turvallisesta alkuperämaasta, jonne hänet voidaan palauttaa. Sama raja on ehdotettu tehtäväksi rajamenettelyn soveltamiseen. Kuten esityksestä käy ilmi, suurin osa yksin tulleista alaikäisistä saa kansainvälistä suojelua, joten joka tapauksessa, ilman rajaustakin, ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten kohdalla rajamenettely olisi soveltuva menettely vain äärimmäisen harvoin. Viraston käsityksen mukaan raja on perusteltu. Viraston lausunnossaan toteaman mukaisesti iänmäärityksen tullessa kyseeseen rajamenettelyn määrärajoissa pysyminen ei olisi mahdollista. Kyseessä on kuitenkin vain yksi näkökohta prosessissa, jossa pääpaino tulee asettaa lapsen edun ja oikeuksien asianmukaiselle toteutumiselle.

2. Esityksessä lähtökohtana on, että rajamenettelyn aikana hakijaa edellytetään pysymään rajalla tai sen läheisyydessä. Maahanmuuttovirasto on tähän liittyen aiemmin lausunut, ettei vastaanottokeskuksen henkilökunnalla tosiasiaa ole mahdollisuutta estää rajamenettelyssä olevaa henkilöä poistumasta keskuksen alueelta tai rajoittaa hänen liikkumistaan. Mitä ajattelette tästä?

Maahanmuuttovirasto viittaa asiassa lausumaansa. Vastaanottokeskuksen virkamiehellä tai työntekijällä ei ole keinoja käytettävissään rajamenettelyssä olevalle hakijalle asetetun rajalla tai sen läheisyydessä pysymisen velvollisuuden noudattamisen varmistamiseksi. Toimivaltainen viranomaisena asiassa on poliisi.

3. Rajamenettelyn määräaikoja koskien esityksessä ei ole huomioitu hakijasta johtuvaa määräaikojen ylittymistä muutoin, kuin välillisesti toteamalla säilöönnoton olevan mahdollinen hakemuksen asianmukaisen tutkimisen varmistamiseksi. Menettelyn on esitetty päättyvän esimerkiksi silloin, jos päätöstä ei voida antaa tiedoksi tietyn määräajan kuluessa. On syytä miettiä, tulisiko sääntelyssä jotenkin tuoda esiin periaatteellisella tasolla se, ettei menettely pääty asetettujen määräaikojen ylittyessä, mikäli olisi ilmeistä, että määräaikojen ylittyminen johtuisi hakijan omasta toiminnasta. Tällaista asiaa ei taida löytyä mainittuna hallituksen esityksestä. Olisiko syytä olla siellä tai lain tasolla käsitelty, mikäli määräaika ylittyy hakijasta johtuvista syistä? Kuinka suurena riskinä nähdään se, että menettely joudutaan lopettamaan tällaisesta syystä?

On mahdotonta ottaa kantaa siihen, miten suuri riski on sille, että asiaa ei voida käsitellä rajamenettelyssä hakijan toiminnasta johtuvista syistä esimerkiksi siksi, että hakija viivyttää asian käsittelyä siten, ettei asian käsittelylle asetettu neljän viikon määräaika toteutuisi. Kunkin hakemuksen käsittely on yksilöllinen ja esimerkiksi käsittelyn keston vaikuttavat syyt moninaisia. Maahanmuuttovirastoa ohjaa ensisijaisesti asian käsittelyssä selvittämisvelvollisuus, eikä virasto voi tehdä päätöstä asiassa, missä ei tätä velvollisuutta ole täytetty. Hakijalla on myötävaikuttamisvelvollisuus oman asiansa selvittämisessä, minkä velvollisuuden laiminlyönti ei ole hakijan oman edun mukaista riippumatta siitä, missä menettelyssä hakijan asia käsitellään. Hakemukseen voidaan edelleen tehdä päätös nopeutetussa menettelyssä, vaikkei rajamenettely soveltuisi.